Henryk Szaro (21.10.1900–1942)

reżyser filmowy i teatralny, scenarzysta

Urodził się w Warszawie jako Henoch Szapiro. Młodość spędził w Rosji: ukończył gimnazjum w Saratowie, następnie Instytut Inżynierów Komunikacji w Piotrogrodzie oraz tamtejszą słynną szkołę przy Teatrze Aleksandryjskim. Później prawdopodobnie przeniósł się do Moskwy, gdzie kształcił się jako asystent Wsiewołoda Meyerholda, propagatora konstruktywizmu w teatrze i Arbatowa. Na początku lat 20. wyreżyserował pierwsze spektakle na deskach piotrogrodzkich teatrów.

W 1923 r. wyjechał do Berlina, gdzie związał się z kabaretem rosyjskich emigrantów Sinaja Ptica („Niebieski Ptak”). Gdy rok później grupa przyjechała na występy do Polski, Szaro zdecydował się zamieszkać na stałe w Warszawie. Objął stanowisko kierownika artystycznego w stołecznym teatrzyku literackim „Stańczyk”. Wyreżyserował tam m.in. dwie jednoaktówki rosyjskiego dramaturga Nikołaja Jewreinowa: „Wesoła śmierć” i „Szkoła gwiazd”, w których eksperymentalnie zastosował zdjęcia filmowe. Henryk

Szaro był współzałożycielem Polskiego Związku Producentów Filmowych (1927), z którego wystąpił w 1936 r. i założył Stowarzyszenie Realizatorów i Techników Filmowych. Został również członkiem honorowym francuskiego Union des Artistes Cinematographiques w Nicei (1929).

Jego debiutem filmowym byli „Rywale" (1925), w którym na ekranie po raz pierwszy pojawił się Eugeniusz Bodo. Szaro zrealizował łącznie 15 filmów, w tym 7 niemych. Dużą część jego twórczości stanowią ekranizacje polskich powieści, tekstów scenicznych i ludowych legend: „Czerwony błazen" (1926), „Dzikuska" (1928), „Ordynat Michorowski" (1937), „Trójka hultajska" (1937), „Pan Twardowski" (1936), „Dzieje grzechu" (1933), „Przedwiośnie" (1928) i „Mocny człowiek" (1929). To właśnie adaptacja powieści Stanisława Przybyszewskiego okazała się być największym sukcesem Szaro, uznawanym dziś za jedno z najwybitniejszych dzieł polskiego kina niemego. Reżyser korzystał z dorobku ekspresjonizmu niemieckiego, awangardy oraz radzieckiej szkoły montażu. Próbował też sił w kinie rozrywkowym („Zew morza", 1927) czy patriotycznym (we współpracy ze spółką Kineton Sfinks) – „Na Sybir" (1930) i „1914" (1934). Tematykę żydowską podejmował w „Jednym z 36" (1925), nawiązując do tzw. łamed-wowników, oraz „Ślubowaniu" – filmie nagranym w jidysz, z gościnnym występem Chóru Wielkiej Synagogi w Warszawie.

Po wybuchu II wojny światowej wyjechał do Wilna, jednak po rozpoczęciu wojny niemiecko-sowieckiej wrócił do Warszawy w pierwszej połowie 1942 r. Zamieszkał w getcie przy ul. Pańskiej. Podczas akcji likwidacyjnej uciekinierów ze Wschodu został wyciągnięty z mieszkania wraz z teściem Goldmanem i zastrzelony na ulicy. Dokładna data jego śmierci nie jest znana; prawdopodobnie był to kwiecień, czerwiec lub lipiec 1942 r.

Szczegółowe artykuły na temat życia i twórczości Henryka Szaro:

- http://fototeka.fn.org.pl/pl/osoby/info/5266/szaro-henryk.html;
- https://culture.pl/pl/tworca/henryk-szaro

Data publikacji: 2021-12-03

Data wydruku: 2022-11-29 20:59

Źródło: https://1943.pl/artykul/henryk-szaro/